

Ерик Ларсън

В ГРАДИНАТА НА ЗВЕРОВЕТЕ

Берлин 1933–1934

София, 2023

ERIK LARSON

IN THE GARDEN OF BEASTS

Copyright © 2011 by Erik Larson
All rights reserved.

© Издателство „Изток-Запад“, 2023

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Юлия Гешакова, превод, 2023

© Татяна Йович, оформление на корицата, 2023

ISBN 978-619-01-1336-2

ЕРИК ЛАРСЪН

В ГРАДИНАТА НА
ЗВЕРОВЕТЕ

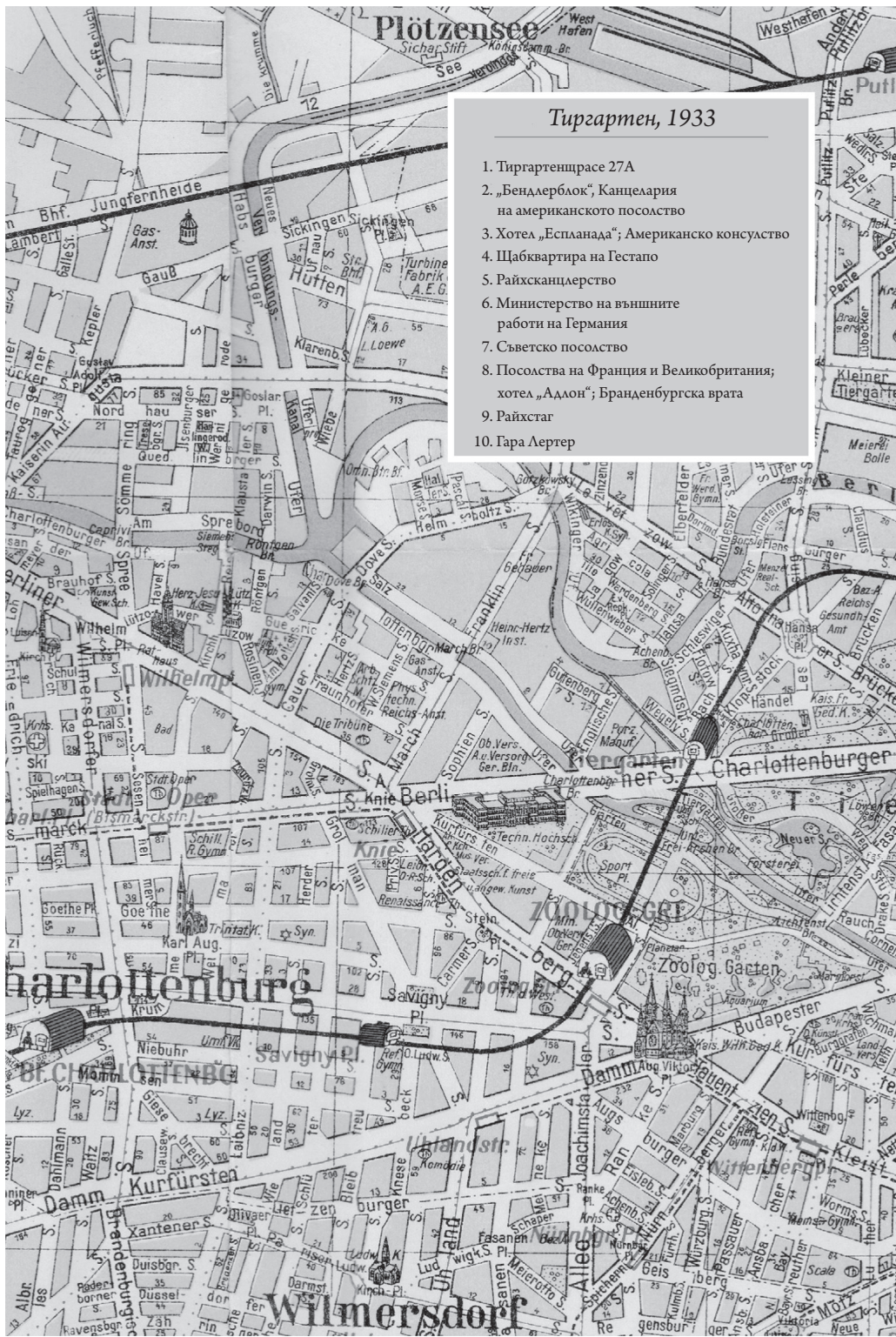
Превод от английски
Юлия Гешакова

*На момичетата и следващите двайсет и пет години
(и в памет на доброто куче Моли)*

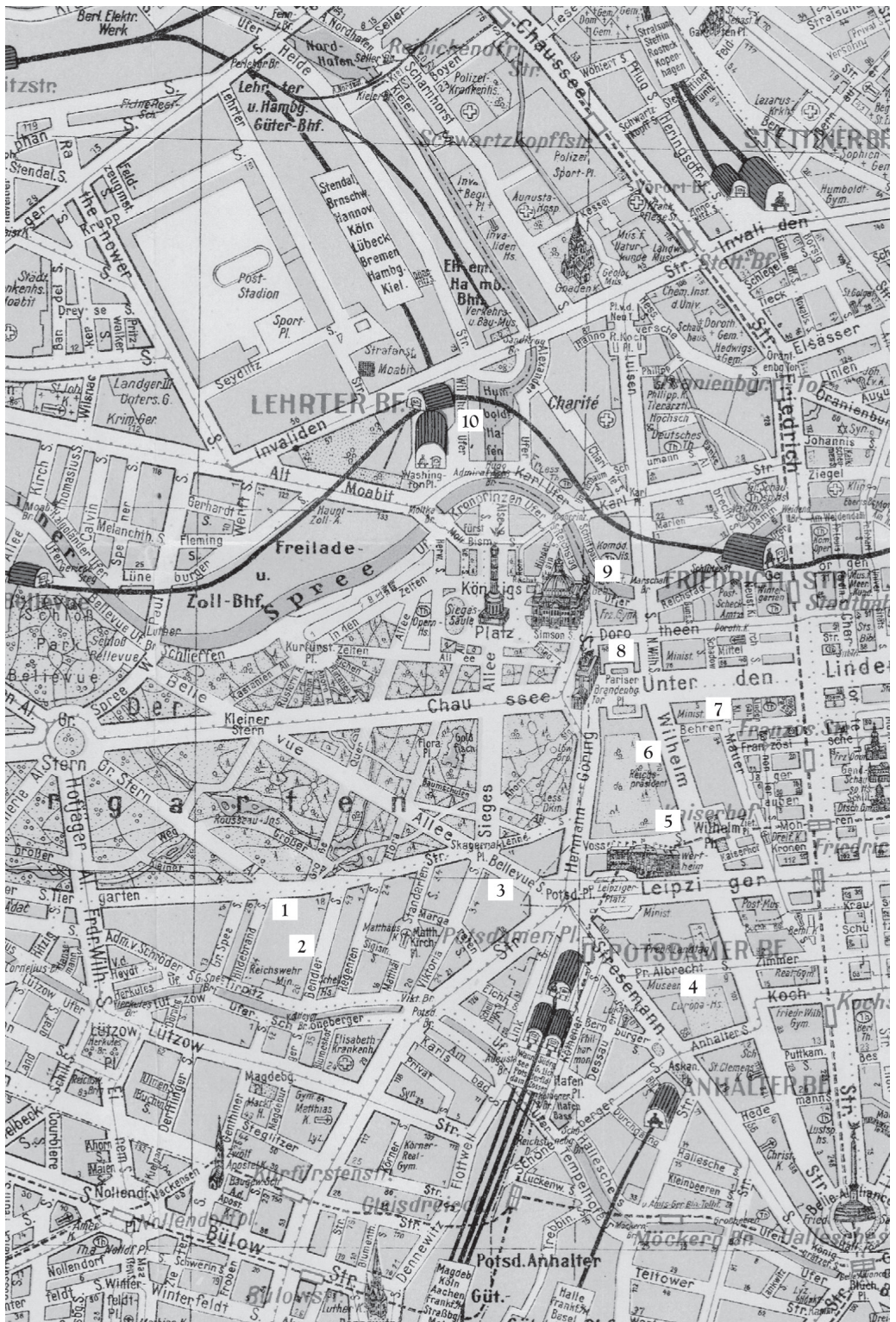
Съдържание

<i>Das Vorspiel</i>	11
ЧОВЕКЪТ ЗАД ЗАВЕСАТА	15
Част I СРЕД МРАЧНИ ДЕБРИ	19
Част II ЖИЛИЩА ПОД НАЕМ В ТРЕТИЯ РАЙХ	57
Част III ЛУЦИФЕР В ГРАДИНАТА	89
Част IV СКЕЛЕТ, ПРОНИЗАН ОТ БОЛКА	143
Част V ИЗМАМНО СПОКОЙСТВИЕ	187
Част VI МРАК НАД БЕРЛИН	233
Част VII КОГАТО ВСИЧКО СЕ ПРОМЕНИ	265
Епилог СТРАННА ПТИЦА В ИЗГНАНИЕ	315
КОДА РАЗГОВОРИ НА МАСА	323
<i>Източници и благодарности</i>	325
<i>Епиграф</i>	334
<i>Бележки</i>	335
<i>Библиография</i>	367

Тиргартен, 1933

1. Тиргартенштрассе 27А
2. „Бендлерблок“, Канцелария на американското посолство
3. Хотел „Еспланада“; Американско консулство
4. Щабквартира на Гестапо
5. Райхсканцлерство
6. Министерство на външните работи на Германия
7. Съветско посолство
8. Посолства на Франция и Великобритания; хотел „Адалон“; Бранденбургска врата
9. Райхстаг
10. Гара Лертре

LEHRTER Bf

Zoll-Bf

1

2

3

10

9

8

6

5

4

7

PHARUS-PLAN BERLIN

Kleine Ausgabe

(Ausschnitt aus dem großen Pharus-Plan von Berlin)

— Bf für Fernverkehr, S-Bf der S-Bahn (Stadschnellbahn)
— U-Bahn (Ungerundbahn) — Straßenbahn — Autobus
— Straßenbahn und Autobus — Krankenhaus
— Theater — Krankenhäuser

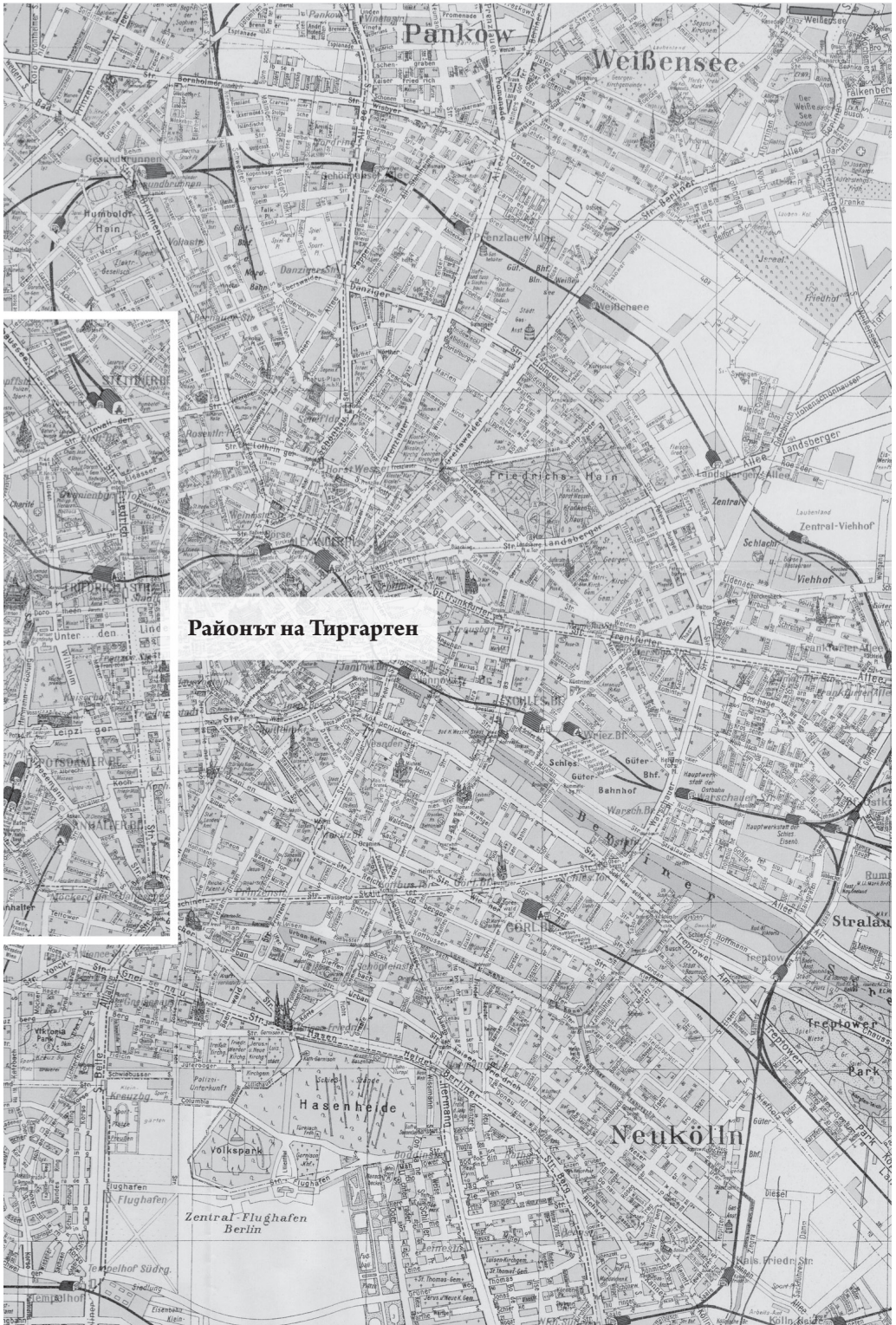
Farbig angelegte Straßen sind für den Automobilverkehr gesperrt oder nicht geeignet.

Maßstab 1 : 25000

Gesetzlich geschützt. Nachahmung (auch teilweise) wird gerichtlich verfolgt.
Pharus-Plan G. m. b. H., Berlin.

Районът на Тиргартен

*На попрището жизнено в средата
сред мрачни дебри сам се озовах,
че пътя прав загубих в тъмнината.*

Данте Алигиери,
„Божествена комедия“, Песен първа*

---

* Данте Алигиери. Ад. Велико Търново: Пегас, Слово, 1994. Превод *Иван Иванов, Любен Любенов*. – Б.пр. (Всички бележки под линия са на преводача, с изключение на изрично посочените.)

Das Vorspiel

прелюдия, увертюра; пролог, въведение, увод, встъпление; любовна игра; практически изпит; прослушване; *das ist erst das Vorspiel* – това е само началото.

Речник на немския език
Collins German Unabridged Dictionary
(седмо издание, 2007)

Взората на една много мрачна епоха двама граждани на Съединените щати, баща и дъщеря, напускат уютния си дом в Чикаго и ненадейно се озовават в сърцето на Хитлеровия Берлин. Там те прекарват четири и половина години, но тази книга е посветена на първата година от пребиваването им в Германия – именно когато Хитлер от канцлер става абсолютен тиранин; когато всичко виси на косъм и нищо не е сигурно. Тази първа година е един вид пролог, съдържащ в зародиш всички теми от грандиозния епос на войната и тоталната разруха, които скоро ще последват.

Винаги съм си задавал въпроса какво е изпитвал страничният наблюдател, станал пряк свидетел на зловещото настъпление на хитлеристкия режим. Как е изглеждал градът? Какво са чували, виждали, чувствали хората; как дипломатите и другите чужденци, попаднали в германската столица, са тълкували събитията, случващи се около тях? Обръщайки поглед назад, днес ние си мислим, че в онова несигурно време ходът на историята лесно е можел да бъде променен. Защо тогава никой не го е променил? Защо толкова късно са осъзнали реалната опасност от Хитлер и неговия режим?

Както повечето от съвременниците ми, аз си изградих първоначална представа за онзи период от книги и фотографии, които оставиха у мен впечатление, че в тогавашния свят цвят не е имало, само нюанси на сиво и черно. Дватамата протагонисти на моята книга обаче са се сблъскали с тази действителност пряко, те са живеели в нея. И в същото време са следвали рутината на ежедневието: всяка сутрин са прекосявали града, обкичен с огромни знамена в червено, бяло и черно; седели са в кафенетата на открито, които са посещавали и есесовците в черни униформи. Понякога дори са зървали Хитлер – дребничък мъж в голям открит мерцедес. Но също така всеки ден са минавали покрай къщи, чиито бал-

кони са били отрупани с пищни червени мушката; пазарували са в просторните универсални магазини. Събирали са се на следобеден чай, наслаждавали са се на пролетното уханье в най-големия берлински парк – Тиргартен. За тях Гьобелс и Гьоринг са били познати от светското общество; вечеряли са, танцували са, веселили са се в тяхната компания... Докато към края на първата им година в Берлин се случва едно събитие, което повече от всичко друго разкрива истинския характер на Хитлер и предreshава хода на следващото десетилетие. За бащата и дъщерята това събитие променя всичко.

Тази книга е документална творба. Както е прието, всички цитати, дадени в кавички, са почерпени от писма, дневници, мемоари или други исторически документи. Не си поставях за цел да напиша поредната обемиста история на онази епоха. Амбицията ми бе по-скромна. Искрах да опиша един отминал свят чрез впечатленията и преживяванията на своите двама главни персонажи – баща и дъщеря, които след пристигането си в Берлин поемат по пътя към своето просветление, преобразяване и в крайна сметка дълбоко и жестоко разочарование.

В книгата няма героични личности – поне не като онези от „Списъкът на Шиндлер“. Но има изблици на героизъм и хора, които проявяват изненадващо благородство. Винаги има нюанси, понякога дори смущаващи. Това е проблемът в документалната проза. Затова трябва да пренебрегнем онова, което знаем днес, и да се опитаме да последваме моите протагонисти – две чистосърдечни души – в света такъв, какъвто те са го познавали.

Те са сложни личности, живели в сложно време, преди чудовищата да покажат истинското си лице.

Ерик Ларсън, Сиатъл